

T.C.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKANLIĞI

Tarih : 21.12.2018

Sayı : 18-0xx

Konu: Port Transmisyon Tarifeleri

İlgi (a) : 27.12.2016 tarih ve 2016/DK-THD/518 sayılı Kurul Kararı

İlgi (b) : 16.10.2018 tarih ve 18-029 sayılı Yazımız

Malumları olduğu üzere, ilgi (b)'de kayıtlı yazımız ile ilgi (a)'da kayıtlı Kurul Kararı neticesinde Ocak 2019 itibariyle uygulanmaya başlanacak olan AKN'siz tarifeler ile birlikte, IP VAE ürününün toptan seviyedeki ücretlendirmesinin sabit genişbant pazarında hizmet veren alternatif işletmeciler için kritik bir rol oynayacağı belirtilmiştir. AKN'siz tarifelerde aboneler herhangi bir sınır olmaksızın kullanım yapacağından, ortalama throughput değerinin en az %30 artacağı mevcut limitsiz tarifelerdeki kullanıma bakıldığında açıkça öngörülmektedir. Bu nedenle, port ve transmisyon ücret seviyesinin pazarda fiyat sıkıştırmasının önüne geçilecek şekilde gözden geçirilmesi gerektiği yönündeki taleplerimiz çeşitli yollarla Kurumunuza sunulmuştur.

Türk Telekom tarafından 13 Aralık 2018 tarihinde işletmecilere gönderilen elektronik posta ile yeni port transmisyon tarifelerinin duyurusu yapılmıştır. Söz konusu teklifte, her ne kadar transmisyon ücretlerinde %10 civarında bir düşüş görülse de, aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere, port ücretlerinin yaklaşık olarak %50 civarında arttırılması ve daha önce alınmayan HGW cihazı (fiber modem) bedelinin eklenmesi ile toplam maliyetin yönetilemeyecek şekilde artırılmış olduğu dikkat çekmektedir.

	MEVCUT FİYATLAR				YENİ FİYATLAR				ARTIŞ ORANI			
	PSTN	YALIN	HGW	TOPLAM	PSTN	YALIN	HGW	TOPLAM	PSTN	YALIN	HGW	TOPLAM
ADSL	10,58 TL	7,43 TL	0,00 TL	18,01 TL	17,57 TL	9,85 TL		27,42 TL	66,07%	32,57%		52,25%
VDSL 1	13,52 TL	7,43 TL	0,00 TL	20,95 TL	19,57 TL	9,85 TL		29,42 TL	44,75%	32,57%		40,43%
VDSL 2	19,02 TL	7,43 TL	0,00 TL	26,45 TL	20,57 TL	9,85 TL		30,42 TL	8,15%	32,57%		15,01%
FİBER FTTB 1	14,16 TL	12,54 TL	0,00 TL	26,70 TL	19,57 TL	9,85 TL		29,42 TL	38,21%	-21,45%		10,19%
FİBER FTTB 2	19,66 TL	12,54 TL	0,00 TL	32,20 TL	20,57 TL	9,85 TL		30,42 TL	4,63%	-21,45%		-5,53%
FİBER FTTH 1	14,16 TL	12,54 TL	0,00 TL	26,70 TL	19,57 TL	9,85 TL	7,29 TL	36,71 TL	89,69%	-21,45%	∞	37,49%
FİBER FTTH 2	19,66 TL	12,54 TL	0,00 TL	32,20 TL	20,57 TL	9,85 TL	7,29 TL	37,71 TL	41,71%	-21,45%	∞	17,11%

Yukarıda yer verilen artışın temel etkilerine yönelik değerlendirmelerimize aşağıda yer verilmektedir;

1. Mevcutta uygulanan tarifelerde değişken ücretin oranı %60, sabit olan ücretin oranı %40 iken yeni önerilen tarifelerde değişken kısmın %28'e düşürüldüğü, sabit tarafın ise %72'ye çıkarıldığı görülmektedir. Bu değişikliğin gerçekleşmesi halinde alternatif işletmecilerin tüketicinin ve pazarın ihtiyacına göre kendi tarifelerini belirleme imkânları ortadan kaldırılmış olacaktır. Port tarifelerindeki artışın, Türk Telekom'un sürecin başından beri P&T tarife modelinde sabit ücretin payını artırıp, kullanıma bağlı olan değişken tarafın payını azaltma yönündeki amacını gerçekleştirmek stratejisine uygun bir davranış olduğu değerlendirilmektedir. **Bu nedenle, söz konusu yeni tarifelerin mevcutta uygulananlardan farklı bir model olduğu anlaşılmalı olup böyle bir model değişikliğinin, aceleyle mahal vermeden, sektör oyuncularından tarafından sağlıklı bir süre içerisinde tartışılarak kararlaştırılması yerinde olacaktır. Değişen şartlarla birlikte mevcut maliyet metodolojisinde değişikliklere yönelik etki analizleri yapılmalı, metodoloji değişikliğine ilişkin çalışmalar sektörün katılımıyla gerçekleştirilmeli ve geçiş sürecinin ardından yürürlüğe girmelidir.**
2. Şebeke mimarisini dikkate alan mevcut maliyet metodolojisi dikkate alınmalı ve port ücretlerinde mevcut tarife yapısı devam ettirilmelidir. Eğer bir fiyat artışı yapılacak ise, ilgili maliyet kalemlerindeki artış dikkate alınarak yapılmalıdır.
3. Eğer ölçeği yakalayamamış işletmecileri teşvik etmek için bir kampanya düşünülüyor ise, bu kampanya transmisionun yanı sıra port ücretlerinde de uygulanmalıdır.
4. 1 Ocak 2019 tarihinde çok az bir süre kalmış olması nedeniyle, Kurum'un alacağı Kararda yer alacak fiyatlar üzerinden işletmecilerin kendi tarifelerini belirlemeleri ve kampanya çalışması yapabilmeleri için zaman kalmamaktadır. Ayrıca, 2012 tarihli Veri Akış Erişimini İçeren Toptan Genişbant Erişim Pazarı nihai dokümanının "Ayrım gözetmeme" başlıklı bölümünde "Toptan genişbant erişim hizmetleri pazarında daha önce sunulmaya başlanılan toptan ürün/hizmetlere ilişkin yapılacak tarife değişikliklerinin veya kampanyaların, aksi Kurum tarafından belirtilmediği sürece yürürlüğe girmeden **en az 1 ay öncesinde** kamuoyuna

duyurulması,” hükmü yer almaktadır. Bu nedenle, yeni tarifeleri onaylayan Kurul Kararında, yeni fiyatlar ile ilgili kampanya/tarife çalışmalarının yapılabilmesi için **üç aylık bir geçiş süreci** tanınması işletmecilerin hazırlıkları açısından önem taşımaktadır. O tarihe kadar eski fiyatların geçerli olduğu bilgisi alınacak Kurul Kararında açıkça belirtilmelidir.

5. Üretici Fiyat Endeksindeki artışla izah edilmeye çalışılan söz konusu port fiyatının onaylanması, üretici endeksinin direk olarak tüketicilere yansıtılmış olması anlamına geleceğinden, Enflasyonla Mücadele programı açısından bir risk oluşturmaktadır.
6. Türk Telekom tarafından yakın zamanda duyurulan AKN’siz perakende ürünler, (özellikle 4 ve 6 mbps’ye kadar olan paketlerde) açık bir marj/fiyat sıkıştırması yaratmaktadır. Alternatif işletmecilerin maliyetlerini ortalama %30 civarında arttıracak söz konusu teklif ile Türk Telekom’un perakende fiyatlarının tekrar edilebilmesi mümkün olmayacaktır. Perakende fiyatlardaki artış göz önünde bulundurulsa dahi bu maliyetler ile fiyat sıkıştırmasının ortadan kalkması mümkün görünmemektedir. Bu şartlar altında, pazarda en çok satılan tarife Türk Telekom tarafından sunulan 4 mbps hızındaki paket olacağı ve sunulan hız ve fiyat bakımından tüketici refahının olumsuz etkileneceği değerlendirilmektedir. Bu durumda, İnternet kullanım hızının 100 Mbps’lere çıkartılması hedeflenirken, maliyetler nedeniyle tüketicilerin tam tersi düşük hız kullanımına yönelmesi söz konusu olacak, satışların Türk Telekom’a kayması ile tekeli bir oluşuma gidilecek ve Türkiye’de genişbant gelişimine fayda sağlamayan, Ulusal Genişbant Stratejisi dokümanına da aykırı olacak şekilde, tam tersi zarar getirecek olan bir tablo ile karşı karşıya kalınacağı değerlendirilmektedir.
7. FTTH altyapıda HGW cihazı için aylık 7,29 TL gibi bir ücret eklendiği görünmektedir. Bu ek ücret ile FTTH satmanın önüne bir bariyer daha eklenmiş olduğu değerlendirilmektedir. HGW ücretinin mevcut abonelere port ücretinde olduğu gibi kademeli olarak uygulanacağı iletmiştir. Ancak tüm işletmeciler tarafından ilk satış sırasında FTTH altyapıda HGW’nin ücretsiz olarak abone kullanımına sunulduğu bilgisi verilmiştir. Ücretsiz-hediye olarak kullanıma sunulduğu belirtilen bir cihazın daha sonrasında ücretli hale getirilmesi mümkün görünmemektedir. Bu nedenle söz konusu ücretin mevcut müşterilere uygulanmaması talep edilmektedir.
8. Türk Telekom perakende fiyatlarını, özellikle son dönemde tüketicilerden gelen tepki neticesinde, kampanyalar ve yeni tarifeler ile her an düşürebileceğinden, **fiyat sıkıştırmasının diğer tarifelere de sirayet etmesi riski geçerliliğini korumaktadır. Bu nedenle, pazar analizinde yer alan fiyat sıkıştırması testi yükümlülüğünün bir an evvel uygulamaya**

geçmesi kritik önemi haizdir. Bunla birlikte, toptan fiyatlardaki artışın dayandığı en önemli gerekçelerden birisi TTNET'in perakende tarafta yaptığı zamlardır. Fakat bu zamların devamlılığı ve kalıcılığı soru işaretidir. Bunu garanti edebilmek için TT'nin perakende fiyatları ile toptan maliyetleri arasındaki oranın korunacağı bir modele geçilmelidir. Eğer TT perakende fiyatları aşağı çekilirse toptan maliyetler de aynı oranda aşağı çekilmelidir

9. Ülkenin ortalama hızını aşağıya çeken ve Türk Telekom'un toptan tarifelerine göre maliyetleri belirlenen alternatif işletmecilerin, TTNET'in açıklamış olduğu perakende tarifeler ile rekabet etme şansının bulunmadığı 4 Mbps ve 6 Mbps gibi hızlardaki paketlerin, Kurum tarafından perakende satışa kapatılmasına yönelik tedbirlerin alınması gerektiği değerlendirilmektedir.
10. Türk Telekom'un önerdiği yeni toptan tarifelerde mevcut abonelerin port fiyatı için kademeli bir geçiş öngörülerek bu aboneler için port fiyatının 27,03 TL düzeyine getirilmesi planlanmaktadır. Türk Telekom'a göre 2019 Ocak ayından itibaren taahhüdü yenilenecek abonelere, tüm zam farkının yansıtılması öngörülmekte ve buna göre işletmecilerin zamdan kaynaklı zararlarını yönetebilecekleri öngörülmektedir. Ancak 2018 yılında işletmeciler ciddi abone kazanımı sağlamışlardır. Bu durumda Ocak ayından itibaren taahhüdünü yenileyecek abone kitlesi ufak bir kitle olarak kalmaktadır. Bu nedenle, abonelerin büyük çoğunluğu 1,5-2 sene sonra taahhüdünü yenileyeceği için söz konusu abonelerin devam eden bir taahhüt anlaşması olduğundan, tarife koşullarında herhangi bir değişiklik yapılması mevcut düzenlemeler ışığında mümkün olmayacaktır. Kaldı ki işletmeciler abonelerin taahhüt yenileme işlemini, taahhüt bitiş tarihinden 2-3 ay önce yapmaktadır. Yani Mart ayına kadar taahhüdü bitecek aboneler için taahhüt yenilemeleri yapılmış durumdadır. Bu nedenle, uygulanan artışın tamamen bu modelde faaliyet gösteren işletmeciler tarafından üstlenilmesi gerekecektir. Bu kapsamda, ortalama abone kalma süresine uygun olarak belirlenecek sürenin tarife koşullarından muaf tutulması gerektiği düşünülmektedir.
11. Bununla birlikte, kademeli artışın bu zamana kadar Türk Telekom ile sıklıkla yaşanan mutabakat sorunlarına neden olacağı değerlendirilmektedir. Türk Telekom, yeni aboneler için direkt zamlı fiyatlar önermekte iken, mevcut aboneler için kademeli zamlarla bir fiyat artışı önermektedir. Ancak, örneğin nakil aboneleri mevcut abone olduğu halde, nakil olması durumunda direkt yeni abone fiyatları ile ücretlendirilmeye başlayacaktır. Bu durum hem mutabakat sorunlarına hem de mevcut abonelerdeki kademeli geçişe göre hesaplanan fiyat artışlarına sebebiyet verecek ve bir de nakildeki aboneden kaynaklanan farkların eklenmesi söz konusu olacaktır. Fiyat artış oranından bağımsız olarak, yeni tarifelerin kademeli şekilde uygulanması durumunda bahse konu sorunların yaşanmaması için Kurumunuz tarafından

gerekli önlemlerin alınması gerektiği değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, söz konusu kademelerin en az altı aylık periyotlarla yapılması veya hiç yapılmaması talep edilmektedir.

- 12.** Her ne kadar mevcut abonelerin yeni fiyatlara geçişinin kademeli olarak yapılması planlansa da, işletmeciler Ocak 2019'dan itibaren taahhüt yenilemesi yapılacak abonelere bu farkı yansıtmak zorunda kalacaklarından, bu durumun ciddi abone kaybına yol açması, kullanıcıları GSM, kablo gibi alternatif internet hizmeti sunan işletmecilere yöneltmesi söz konusu olacaktır. Hal böyle iken, toptan seviyedeki enflasyon oranlarının bile çok üzerindeki port ücretine yapılan zamlar abone eğilimlerini etkileyecek oranda yüksek olup sadece yeni abone artışının olumsuz etkilenmesine değil hatta mevcut abonelerden aldığı hizmeti iptal edenlerin sayısının da giderek artması beklenmektedir.
- 13.** Türk Telekom'un önerisinde yer alan port fiyatlarında yeni aboneler için ilk günden %50'nin üzerinde bir artış yapılması planlanmaktadır. Yeni aboneler için bir artış yapılması düşünülecekse bile, mevcut abonelerde olduğu gibi kademeli bir artış olması gerektiği değerlendirilmektedir.
- 14.** Türk Telekom tarafından ABK sektör ortalamasının ve TTNET'in 550 kbps olduğuna yönelik açıklamalarda bulunmaktadır. TTNET'in ABK'sının 550 kbps olması hem abone sayısı hem de düşük paketlerin satışı nedeniyle anlaşılabilir olmakla birlikte, sektör ortalamasına yönelik veriler yanıltıcı niteliktedir. Zira TTNET 4 Mbps paketleri AI-SAT modeli ile sunduğundan VAE transmisyon hesaplarına bu aboneler dâhil edilmemektedir. Ancak söz konusu paketleri VAE olarak temin eden işletmecilerin abonelerinin ABK hesabına dâhil edildiği gözetildiğinde sektör ortalamasının düşük hesaplandığı açıktır. Oysa bu abonelerin yarattığı bir transmisyon artışı da yok denecek kadar azdır. Alternatiflerin VAE modeliyle sunduğu 4 Mbps abone sayısının 110.000 olduğunu varsaydığımızda, bu abone sayısı çıkartılarak TTNET dışı ABK hesabı yapıldığında daha gerçekçi sonuçlara ulaşılabilecektir. 4 Mbps hızları ayırınca TTNET dışı ortalama ABK'nın 650 civarında olacağı değerlendirilmektedir. Bu verilerle sektör ortalamasının 2019 sonunda en az 850 kbps ile 950 kbps arasına ulaşacağını, ikinci yılda da 1.200 kbps'ı geçeceği öngörülmektedir. Dolayısıyla iki yıllık bir tarifenin belirlenmesi söz konusu olduğunda, maliyetlerin planlanabilmesi açısından logaritmik fiyatlamının 1.200 kbps'a kadar gitmesi makul olacaktır. 1.200 kbps sonrasında uygulanacak lineer bölümün de katsayısı daha düşük belirlenmelidir. Bununla birlikte, Türk Telekom ulusal genişbant stratejisi ile uygun olduğunu belirterek port fiyatlaması ile abone profilini yüksek hızlara doğru yönlendirmeye çalıştığını iddia etse de transmisyon da bu strateji göz ardı edilmiştir. Gerçek sınırsız tarifelerle abone kullanımının katlanarak artacağı gerçeğinden yola çıkarak logaritmik

hesaplama da kullanılan abone başına kullanım (abk) değ erinin 1.200 kbps seviyesine artırılması gerekmektedir.

15. “Abone Baremli Transmisyon Kampanyası”na devam edilmesi, 25.000 abonesi olan işletmeciye ilave destek sağ lanmasını desteklemekle birlikte, bu kampanyaya port ücretlerinin de dâhil edilmesini ve “Abone Baremli Port Ücretleri Kampanyası” tanımlanması talep edilmektedir.
16. Türk Telekom tarafından sunulan “İnternet Bizden Kampanyası”nın hem mevcut abonelerde nasıl uygulanacağı hem de yeni dönemde kampanyanın devam edip etmeyeceği hakkında Türk Telekom’un acilen bir duyuru ile bilgilendirme yapması beklenmektedir.
17. Türk Telekom’un, özellikle yüksek hızlardaki (16 Mbps ve üzeri) perakende tarifelerinde uygulayacağı kampanyaların toptan tarafta da benzer oranda desteklenerek alternatif işletmecilerin yüksek hızlı hizmet paketlerini sunumunun teşvik edilmesi gerekmektedir.
18. Türk Telekom’un paylaşmış olduğu yeni tarife teklifinde, hem DSL, hem de fiber erişim hizmetlerine ilişkin tarifeler yer almakta olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, Kurum tarafından fiber tarifelerin de onaya tabi olup olmadığına yönelik netlik sağ lanmalıdır. Fiber muafiyet kararının kaldırılmasının üzerinden yıllar geçmesine rağmen, Pazar analizi süreci tamamlanmamıştır. Fiber düzenlemeleri için bu Pazar analizinin beklendiği tarafınıza defaten iletilmiştir. Eğer fiber de düzenleme kapsamına alındıysa, dark fiber, VULA baş ta olmak üzere diğer düzenleyici araçların da ivedilikle pazara sunulmasını talep etmekteyiz. Eğer fiber düzenlenmeyecek ise de bu durumun Kurumunuzca netleştirilmesi beklenmektedir.

Yukarıda yer alan gerekçelerle hem sektörü hem de tüketici refahını olumlu yönde etkileyecek bir fiyat seviyesinin belirlenmesi için Kurumunuzun desteğine ihtiyaç olduğunu dikkatlerinize sunar ve taleplerimizi bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,

Rıdvan UĞURLU
Genel Sekreter

Yusuf Ata ARIAK
Yönetim Kurulu Başkanı

TELKODER

Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği